

15.8.2012

VM, STM, OM

Komission ehdotus sijoitustuotteita koskevista avaintietoasiakirjoista KOM(2012) 352 FK:n keskeiset kommentit ehdotuksesta laadittavaa U-kirjelmää varten

FK:n mielestä kuluttajille suunnattujen sijoitustuotteiden ymmärrettävyyden ja läpinäkyvyyden parantaminen on kannatettavaa. Myös asiakkaiden luottamus tuotteisiin lisääntyy, kun ymmärrys sijoitustuotteista ja niiden rakenteesta kasvaa.

Avaintietolomakkeen on tarkoitus antaa sijoittajalle sijoitusta koskeva keskeisin tieto sijoituspäätöksen tekemistä varten. Avaintietolomakkeen tulisi FK:n mielestä olla sellainen, että sijoittaja saa sijoituksista selkeää ja käyttökelpoista tietoa. Sääntelyssä tulee ottaa myös huomioon muun sääntelyn perusteella sijoittajalle ennen myyntiä annettavan informaation kokonaisuus, jotta sijoittaja saa oikean kokonaiskuvan tekemästään sijoituksesta. Lopputuloksena ei tulisi olla, että sijoittaja saa samasta asiasta eri sääntelyn perusteella hieman eri tavalla muotoiltua tietoa, tai että hän saisi liikaa sellaista tietoa, joka ei ole keskeistä sijoituspäätöksen tekemiseksi.

Komission alkuperäisenä tavoitteena PRIPs-sääntelyä valmisteltaessa on ollut yhdenmukaistaa erilaisista kuluttajalle suunnatuista sijoitustuotteista annettavaa informaatiota, jotta kuluttajan olisi helpompi vertailla tuotteita ja tehdä sijoitusta koskeva päätös. FK:n mielestä tämä tavoite ei ole nyt täyttynyt, koska UCITS-sijoitusrahastoille ja muille PRIPs-tuotteille ehdotetaan erilaista sääntelykehikkoa avaintietolomakkeen osalta. Lisäksi myös vakuutusdustusdirektiivin uudistamishdotuksessa (IMD2) on säännöksiä, jotka asettavat erilaisten PRIPs-tuotteiden tarjoajat erilaiseen asemaan myynnin menettelytapoja koskevan sääntelyn osalta.

1 Soveltamisala ja määritelmät:

FK pitää asetuksen ehdotettua soveltamisalaa suhteellisen hyvänä. **Soveltamisalan määrittelyn kannalta on keskeistä, että asetus koskee vain tuotteita, joissa on paketoitun vähittäissijoitustuotteen ominaisuuksia.**

Eläkkeiden osalta ehdotuksessa (artikla 2) on tehty rajaus: ammatilliset lisäeläkejärjestelmät, jotka kuuluvat IORP-direktiivin tai Solvenssi II-direktiivin soveltamisalaan, on rajattu pois. Tämä on FK:n mielestä kannatettavaa, koska näissä vakuutuksissa vakuutuksenottajana ei ole vähittäisasiakas itse, vaan työnantaja. Järjestelmissä on myös muita erityispiirteitä, kuten liityntä sosiaaliturvajärjestelmiin, jotka edellyttävät näitä järjestelmiä koskevaa erityissääntelyä.

Yksilölliset lisäeläkkeet voivat ehdotuksen mukaan kuulua soveltamisalaan, samoin kuin sellaiset laskuperusteiset henki- ja eläkevakuutukset, joista vakuutusyhtiö voi maksaa asiakashyvityksiä. Laskuperusteisten vakuutusten tarkoitus ja rakenne kuitenkin eroavat

sijoitussidonnaisista vakuutuksista. Laskuperusteisia vakuutuksia voidaan pitää talletukseen verrattavina sijoituksina, joissa korko on ainakin pääosin etukäteen määriteltä, eikä johdu viitearvojen ja markkinoiden muutoksista. Vakuutusyhtiö maksaa tuotteelle kiinteää laskuperustekorkoa. Tämän lisäksi vakuutusyhtiö voi maksaa etukäteen määriteltävää vuosittaista lisäkorkoa sekä vuosittain jälkikäteen määriteltävää yhtiön liike- ja sijoitustoiminnan tuottoihin perustuvaa vaihtuvaa lisäkorkoa (asiakashyvytys). Vertailukelpoisten tietojen antaminen kuluttajalle on haastavaa sijoitussidonnaisista ja laskuperusteisista vakuutuksista. **FK:n mielestä myös sellaiset laskuperusteiset vakuutukset, joista voidaan maksaa asiakashyvytystä, tulisi jättää soveltamisalan ulkopuolelle.**

Keskeinen osa ehdotuksen soveltamisalaa on ehdotuksen rajaaminen vähittäissijoitusasiakkaisiin. Vähittäisasiakkaan määritelmässä (artikla 4) viitataan MiFID- ja IMD-direktiivien käsitteisiin. MiFIDin ja IMD:n soveltamisala on kuitenkin toinen ja asiakkaan käsite on rakennettu tätä silmällä pitäen. IMD-direktiivissä ei ole asiakkaan käsitettä lainkaan. **Nyt ehdotetussa muodossa soveltamisala jää epäselväksi eikä ehdotus johda yhdenmukaiseen lopputulokseen eri toimialojen toimijoiden kesken.** Soveltamisala tulisi määritellä yksiselitteisesti ja selkeästi.

Asetusehdotus sisältää säännökset KID-avaintietolomakkeen muodosta, sisällöstä ja antamistavoista. Ehdotus sisältää säännöksiä myös avaintietolomakkeen antamisen tavoista. FK:n mielestä säännökset tiedon antamisen tavoista ovat oikean suuntaisia. FK pitää tärkeänä, että ehdotus mahdollistaa sähköisen asioinnin mallien kehittämisen finanssialalla.

2 Asetuksen suhde muuhun EU-säätelyyn:

Ehdotukseen on lisätty säännöksiä asetuksen suhteesta mm. esitedirektiiviin ja Solvenssi II-direktiiviin (artikla 3). Asetuksen säännöksiä sovelletaan näiden direktiivien soveltamisalaan kuuluviin toimijoihin tämän asetuksen lisäksi. Näin ollen KID-lomake ei korvaa ainakaan esitedirektiivistä ja Solvenssi II-direktiivistä tulevia muita tiedonantovaatimuksia. Lisäksi resitaalissa 5 mainitaan, että asetus täydentää MiFIDin ja IMD:n myynnin menettelytapoja koskevaa säätelyä.

FK:n mielestä asetuksen suhde muuhun EU-lainsäädäntöön ei ole riittävän selkeä. Artiklassa 3 ei mainita kaikkea EU-säätelyä ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien sijoitustuotteiden tiedonantosaäntelystä. FK kannattaa yleisempää muotoilua, esimerkiksi ”KID ei korvaa muusta EU-lainsäädännöstä seuraavia tiedonantovelvoitteita”.

Jos sijoitustuote myydään ns. kääreenä niin, että asiakas saa valita sijoituskääreeseen liitettävät sijoituskohteet, ja nämä kohteet ovat itsessään PRIPs-tuotteita, tulisi FK:n mielestä sijoituskäärettä koskevassa avaintietolomakkeessa olla käärettä koskevat perustiedot ja siihen liitetyistä sijoituskohteista tulisi antaa omat PRIPs-avaintietolomakkeet. Esimerkki tällaisesta sijoituskääreestä on sijoitussidonnainen henki- tai eläkevakuutus.

PRIPs-tuotteesta annettavat keskeiset tiedot liittyvät sijoituskohteen riskiin, tuottoon ym. ominaisuuksiin. Sijoituskääreen tiedot riippuvat suuresti asiakkaan valitsemista sijoituskohteista, jolloin tiedon esittäminen sijoituskääreessä etukäteen jää väistämättä suppeaksi.

Vakuutus tuotteiden osalta on lisäksi otettava huomioon, että EU:n vakuutus sopimuksia koskeva sääntely pohjautuu erilaisesta lainsäädäntöperinteestä johtuen minimiharmonisointiin, minkä vuoksi pitää selvittää KID-tiedonantovelvollisuuden välinen suhde kansallisen lainsäädännön mukaisiin tiedonantovelvoitteisiin.

3 KID-avaintietolomakkeen sisältö:

Keskeiset säännökset avaintietolomakkeen sisällöstä löytyvät artikloista 6-8. Erityisesti artikkelit 6.4, 6.5 ja 8 sisältävät suomalaiselle kulttuurille vieraista elementtejä sijoittajalle annettavan tiedon muodosta. Erityisesti artikkelin 8 edellytykset lomakkeen otsikoinneista ovat suomalaiselle vähittäisasiakkaalle vieraan tyyliä ja voivat viedä vähittäisasiakkaan huomion väärään suuntaan. UCITS –lomakkeen sanamuodot kehitettiin laajan kuluttajatestauksen perusteella. KID-lomakkeen otsikot tulisi muotoilla neutraalimpaan asiatyyliin, UCITS -lomakkeen tyyliin mukaisesti. Ehdotettujen ”puhuttelumutoisten” otsikoiden yhdenmukainen ja selkeä kääntäminen eri EU-kielille on haastavaa ja vaikeampaa kuin neutraalimpien otsikoiden.

FK katsoo, että PRIPs-sääntelyä tulisi tältä osin yhdenmukaistaa vastaamaan nykyisen UCITS-sääntelyn edellytyksiä avaintietolomakkeen tyylistä ja otsikoinnista.

4 KID-avaintietolomakkeen laatijan vastuu

Vastuukysymyksen osalta on tärkeää ottaa huomioon, että asetuksessa käsitellään avaintietolomakkeen sisältöä ja sen antamista asiakkaalle. Myyntikanavien toiminnasta ja myyntimenettelyä koskevasta vastuusta säädetään MiFID- ja IMD –direktiiveissä. Suomalaisten kokemusten mukaan asiakkaalle aiheutuneet käytännön ongelmatilanteet ovat liittyneet yleensä juuri myynnin menettelytavoissa olleisiin puutteisiin, ei niinkään puutteelliseen myyntimateriaaliin.

KID:n perusajatus on vain keskeisimmän informaation antaminen tiivistetyssä ja helppolukuisessa muodossa. Tähän lähtökohtaan sisältyy jo se perusajatus, että siinä ei voida esittää kaikkea kyseisen sijoitustuotteen ominaisuuksien kannalta tarpeellista tietoa. Selkeästi muotoiltu ja sisällöltään tasapainoinen vastuusäännös on keskeinen KIDin laatijan oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta. **UCITS KIID-tuotteiden laatijalle asetettu rajoitettu vastuu on FK:n mukaan paras ratkaisu yleiseksi vastuusäännökseksi.** KIID:n laatija vastaa (ja sen tulee vastata) siitä, ettei asiakirjassa ole olennaisia virheitä tai puutteita eikä harhaanjohtavia tietoja (mutta ei vastaa siitä, ettei KIID:ssä ole voitu esittää kaikkea sitä informaatiota, mitä on muussa materiaalissa).

FK kiinnittää huomiota siihen, että komissio on aikanaan UCITS IV – direktiivineuvottelujen yhteydessä esittänyt PRIPs-ehdotusta vastaavaa vastuusääntelyä. Tuolloin jäsenvaltiot toivat esille sääntelyyn liittyvät oikeusvarmuusongelmat ja lopulta päädyttiin UCITS -direktiivin 79.2 artikkelin mukaiseen sääntelyyn, jonka mukaan vahinko, joka johtuu yksinomaan sijoittajalle annettavassa avaintieto-esityksessä annetuista tiedoista, on korvattava vain, jos tiedot ovat harhaanjohtavia, epätarkkoja tai ristiriitaisia rahastoesitteen asianomaisten osien kanssa.

5 UCITS-sijoitusrahastoja koskeva siirtymäaika

UCITS-tuotteet ja niitä koskeva velvollisuus laatia KIID-lomake ovat siirtymäajan piirissä (artikla 24). UCITS-tuotteisiin sovelletaan nykyistä UCITS KIID-sääntelyä viiden vuoden ajan asetuksen voimaantulosta. Tämän jälkeen komissio tarkastelee, tuleeko tuotteet saattaa saman PRIPs KID-sääntelyn piiriin.

FK pitää parempana kehittää PRIPseistä annettavaa avaintietolomaketta UCITS KIID-avaintietolomakkeen päärakenteiden suuntaisesti. FK:n mielestä siirtymäsäännös johtaa ongelmiin PRIPs-tuotteiden tarjoajien yhdenmukaisen kohtelun kannalta. Ongelmat liittyvät erityisesti UCITS- ja PRIPs-sääntelyn eroihin KID/KIID-lomakkeen esitystapaa ja vastuusääntelyä koskevilta osin. Lomakkeiden ulkoasussa olisi nykyisen ehdotuksen mukaan merkittäviä eroja. Vähittäisasiakkaan kannalta tilanne ei ole selkeä, koska asiakkaalle tulnaisiin antamaan siirtymäajan kuluessa kahdenlaisia avaintietolomakkeita. Esim. myytäessä sijoitussidonnaista henkivakuutusta, jonka sijoituskohteena olisi UCITS-sijoitusrahastoja, asiakkaalle tulisi antaa yhtä aikaa vakuutusikärettä koskeva PRIPs- lomake ja sijoitusrahastoja koskeva UCITS-lomake. Niin ikään sijoitusrahastojen osalta käytössä olisi UCITS KIID, mutta erikoissijoitusrahastojen osalta PRIPs KID.

Kuten yllä on todettu, UCITS-avaintietolomakkeessa esitettävät tiedot ja otsikoinnit vastaavat sanamuodoltaan ja esitystyyliltään paremmin esimerkiksi suomalaisen vähittäisasiakkaan tottumuksia. **FK katsoo, että siirtymäajan aiheuttamat ongelmat voitaisiin välttää, jos PRIPs-sääntelyä yhdenmukaistettaisiin vastaamaan nykyisen UCITS-sääntelyn edellytyksiä avaintietolomakkeen tyylistä ja otsikoinnista sekä UCITS-direktiivin vastuusääntelystä.**